

Uden kvinder – ingen fremtid

Kongo Baba fra Mali er vred over, at hverken politikerne i hendes eget land eller på internationalt plan lytter til de afrikanske kvinders budskaber i klimadebatten. Mad er allerede en mangelvare i hendes hjemland, og kvinder risikerer at blive stærkt afhængige af deres mænd i fremtiden, når klimaet ændrer sig.

AF LOUISE ALBERS

I marts måned i år var landbrugsingeniør Kongo Baba fra Mali i København for at deltage i klimadebatter og workshops forud for FN's klimakonference COP15, som afholdes i København i december 2009.

Jeg mødte hende til et arrangement i København arrangeret af Kvindernes U-landsudvalg (KULU). Her fortalte hun passioneret om vigtigheden i at fokusere på køn i klimadebatten, da det er kvinderne i Mali – og i andre klimaforandringsramte lande – der lider mest under klimaforandringerne.

Men hvilke konsekvenser har klimaforandringerne helt konkret for kvinderne i Mali, og lytter politikerne til Kongo Babas budskab om mere fokus på kvinderne i klimadebatten?

Jeg havde brug for at få tingene bragt ned fra metaplanet til planeten jorden og få konkretiseret nogle af alle de konsekvenser, klimaforandringerne har særligt for kvinder.

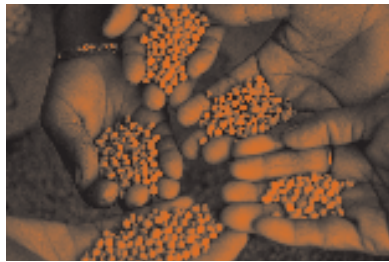
Den efterfølgende lørdag mødtes jeg derfor igen med Kongo Baba på et hotel på Frederiksberg.

Da jeg nærmede mig hotellet trak mørke skyer indover byen og jeg begyndte at spekulere på om jeg skulle cykle hjem i regnvejr.

Den tanke blev imidlertid slået ud af hovedet, da jeg mødte landbrugsinspektøren.

Kvinder holdes ansvarlige. Kongo Baba er 51 år, gift, har tre børn og bor i Bamako, som er hovedstaden i Mali. Hun har de senere år arbejdet som projektkoordinator i ministeriet for landbrug i Mali. Hun er desuden næstforkvinde i AWLAE-Mali (African Women Leaders in Agriculture and the Environment), som er et panafrikansk netværk, der blandt andet arbejder på at fremme kvindelige småbønders rettigheder og bæredygtig udvikling.

– Klimaforandringer påvirker kvinder i Mali i langt højere grad, fordi det er kvinderne, der har ansvaret for at skaffe vand og mad til familien. Det er dem, der sår afgrøderne og til det behøver de vand. I Mali mærkes klimaforandringerne

Da jeg nærmede mig hotellet trak mørke skyer indover byen og jeg begyndte at spekulere på om jeg skulle cykle hjem i regnvejr.

ved, at ørkenen spreder sig; de steder, hvor man kan hente vand, er blevet færre; og landet har mindre nedbør end tidligere. Når vandforsyningerne er begrænset, bliver kvinderne nødt til at gå længere og længere for at få det vand, de behøver til deres families behov, forklarer Kongo Baba mig, da jeg spørger, hvordan klimaforandringer påvirker kvinderne i Mali.

Men selvom kvinden er ansvarlig for at hente vand, rammes mand og kvinde vel i sidste ende lige meget af klimaforandringer, når det handler om mangel på vand og mad? spørger jeg.

Kongo Baba nikker anerkendende. Hun har været igennem en lignende spørgerække før, fornemmer jeg, og hun uddyber:

– Forandringerne påvirker naturligvis begge køn, men eftersom det er kvinderne, der har ansvaret for husholdningen og derved ansvaret for at skaffe vandet, er kvinden mere direkte påvirket af klimaforandringernes udfordringer. Hvis kvinden ikke kan forsyne hjemmet med vand og dyrke de fornødne af-

grøder, bliver hun holdt personligt ansvarlig og risikerer, at hendes mand går fra hende og efterlader hende og børnene med ingenting. Bliver en kvinde forladt af sin mand i Mali, har hun ikke gode muligheder i livet, siger Kongo Baba.

Et overset problem. Klimaforandringerne har ifølge Kongo Babas iagttagelser også betydet et tilbagefald i kampen for maliske kvinders rettigheder.

Når kvinder skal gå længere efter vand grundet tørke, betyder det at arbejdsbyrden i hjemmet bliver for stor for moderen at klare alene. Derfor holder hun sine døtre hjemme fra skole, og så udfolder den onde cirkel sig. Pigerne kommer ikke i skole, får ingen uddannelse, bliver ikke i stand til at forsørge sig selv senere i livet og vil være afhængige af deres mænd. Kommer hun så i samme situation som sin moder, og får svært ved at indsamle vand, holder hun måske sine egne døtre hjemme fra skole for at hjælpe til i husholdningen og sådan vil det fortsætte.

– Klimaforandringerne påvirker kvinders liv og fremtid i Mali på måder, som slet ikke når klimadebatten. Her fokuseres ikke på de langsigtede konsekvenser, klimaforandringerne har i den størrelsesorden, det burde, siger Kongo Baba.

Men dette fokus på kvinder i klimadebatten, er svært at få rettet politikernes opmærksomhed imod, mener hun.

– Kønsperspektivet i klimadebatten både i Mali og i mange andre lande, er stadig alt for overset og ofte bliver det slet ikke betragtet som en vigtig del af klimadebatten. Politikerne lytter simpelthen ikke nok til kvinderne – og det er selvom, det er kvinderne, der i langt de fleste lande, hvor klimaforandringerne har størst negative konsekvenser, er de, der er mest udsatte og mærker klimaforandringerne mest direkte.

U-lande står alene. Kongo Baba er tydeligvis frustreret over den man-

gelfulde kvindelige inddragelse i alt for mange klimapolitiske sammenhænge og mener særligt, at der på internationalt plan burde kunne tegnes et andet billede, men det er ikke tilfældet:

– Selv på internationalt niveau og til trods for at kvinder her er velrepræsenteret i klimadebatterne, lytter den politiske top ikke til kvindernes budskaber. Disse kvinder kæmper for at blive hørt, men i sidste ende udfører de kun lobbyarbejdet, og er ikke en del af beslutningsprocessen, siger hun.

I marts udtalte Gambias vicepræsident Isatou Njie Saïdy, at »Afrika bliver straffet af USA og de europæiske lande for noget, de ikke har gjort sig skyldig i. Afrika udleder 2% af alt, der bliver udledt på verdensplan, men det er afrikanerne der betaler prisen.« Og Kongo Baba er enig med vicepræsidenten:

– USA og de europæiske lande skubber til stadighed ansvaret over på de afrikanske lande, når det handler om at løse klimaproblemet. I-landene tager hele byrden og placerer den hos de underudviklede lande, fordi vi ikke har noget valg. Vi lider mest under klimaforandringerne, fordi vi er fattige og har færre valgmuligheder. Samtidig er det os, der bliver gjort ansvarlige for at løse problemerne. Det hænger ikke sammen, siger hun bekymret.

Kvinder som uddannere. Kongo Baba har selv børn og tænker som enhver forælder på sine børns fremtid:

– I min familie plejede vi at lave mad tre gange om dagen. I Mali er en familie i dag heldig, hvis de kan få ét godt måltid om dagen. Vand- og madforsyninger bliver stadig mere begrænsede, og det eneste der ser positivt ud nu om dage, er den teknologiske udvikling, der forhåbentlig vil skabe nogle radikale ændringer snart, siger hun.

Men Kongo Baba mener også kvinderne i Mali har en helt særlig opgave som mødre, der i kombination med løsninger som blandt andet de teknologiske, kan bidrage til at løse de fremtidige udfordringer

Klimaforandringer påvirker kvinder i Mali i langt højere grad, fordi det er kvinderne, der har ansvaret for at skaffe vand og mad til familien. Det er dem, der sår afgrøderne og til det behøver de vand. I Mali mærkes klimaforandringerne ved, at ørkenen spreder sig; de steder, hvor man kan hente vand, er blevet færre; og landet har mindre nedbør end tidligere. Når vandforsyningerne er begrænset, bliver kvinderne nødt til at gå længere og længere for at få det vand, de behøver til deres families behov.

Kongo Baba

klimaforandringerne bringer.

– I Mali ser vi som mødre os selv som uddannere. Vi har et ansvar for at informere vores børn om klimaforandringerne og ruste dem til de udfordringer og komplikationer, der vil præge deres liv.

Kongo Baba er ikke pessimistisk, men hun er ikke tilfreds med den nuværende situation.

Hun er ikke tilfreds, når det drejer sig om det manglende fokus på klima og kvinder i den politiske debat; USA og Europas ansvarsplacering hos de afrikanske lande; den tilbagegang hun mærker i kvinderegtighedsarbejdet grundet klimaforandringernes konsekvenser for pigers skolegang, og ikke når det handler om Malis klimatiske ændringer.

Men Kongo Baba mener langt fra at lobbyarbejdet og snakken om kvinder i klimadebatten er nyttesløs:

– Vi (interesserede i kvinders vilkår, red.) bliver nødt til at blive ved med at diskutere, hvordan vi får kvinder og kvinders rettigheder på det politiske program såvel i klimadebatten som i den finansielle, for de to ting kan ikke adskilles. Hvis vi bliver ved med at ramme medierne med vores budskaber, blive vi hørt til sidst, mener Kongo Baba.

Fremtiden er kvinder. Vi har nået enden af vores interview, men vi kunne uden tvivl have fortsat vores snak i flere timer endnu. Landbrugsingeniøren har meget på hjerte, og jeg er meget interesseret i hendes perspektiver på tingene, men det er på tide, at jeg afslutter. Kongo Baba har bare en sidste ting at tilføje:

– Det er altid vigtigt at fokusere på kvinders vilkår. Uden kvinder har verden trods alt ingen fremtid, siger hun og slår sine hænder sammen som for at sætte et korporligt punktum.

Da jeg siger farvel til Kongo Baba ude ved min cykel, begynder det at regne.

– Det skal du glæde dig over, siger hun til mig og smiler.